СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 304. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 31-го грудня 1937. No. 304. Jersey City, N. J., Friday, December 31, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

„РІДНА ШКОЛА"
ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Зо Львова наспіла до „Обєднання" від „Рідної Школи" телеграма такого змісту:

„Організуйте коляду для „Рідної Школи". Зверніться до наших організацій і до нашої преси з проханням рятувати „Рідну Школу". Більше писати не можемо, але ми певні, що нас розумієте".

ТЯЖКИЙ ЗАКИД У СТОРОНУ БИЗНЕСУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На конгресі вчених політичних наук заступник федерального прокуратора, Джексон, закинув великому американському бизнесові, що він навмисно викликує безробіття й економічну депресію, щоб скомпромітувати уряд і в той спосіб позбавити його впливів серед суспільности. Джексон твердив, що це неправда, що уряд давить бизнес і не дає йому спроможности розвинутись. Він порівнював приходи кільканацятьох великих компаній з 1932 року з приходами з 1936 року і показалося, що багато компаній, які мали в 1932 великий недобір, у 1936 році робили великі зиски. Він далі говорив, що хоч великі капіталісти ненавидять теперішній уряд тому, що думають, що він готовить соціялізм, то фактично уряд старається всіми силами врятувати демократію, а великі бизнесмени своєю тупістю приготовляють шлях для соціялізму.

Опінія робітничого представника.

На тім самім конгресі забирав голос також представник робітництва, заступник предсідника А. Ф. П., Вол, і на адресу уряду висказав гострі критичні завваги. Він сказав, що уряд занадто втручається в економічне життя краю, у відносини робітництва до капіталу, та старається це все з Вашингтону контролювати. Уряд помагає капіталістам підносити ціни на продукти, але не всилі робітникам помогти піднести ціни на працю.

ЩЕ ОДИН ГОЛОС ПРОТИ УРЯДУ.

НЮ ЙОРК. — Нововибраний нюйорський голова промислово-купецького комітету, Магнус, у своїй промові сказав: „Американський бизнес довгі роки був благословенням. Він розбудував край, створив величезний промисл. Але від шістьох літ цей бизнес є предметом завзятого й неоправданого нападу з боку політики. Політика, зо своєю поганою минувшиною, зо своєю продажністю і скандалами, взялася бути суддею над помилками бизнесу, хоч звіти показують, що загальний американський рівень життя є найвищий на світі".

ФАРМЕРИ ПІДТРИМУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — До столиці прибув із Сейнт Пол, Мінн., голова незалежної фармерської партії, Течер, щоб президентові Рузвелтові заявити, що американські фармери мають до нього повне довіря та вразі потреби вповні піддержать його в його політиці. Течер сказав, що фармери тепер починають чимраз більше розуміти, що їх добробут вповні залежить від добробуту робітників. Бо американські робітники це найчисленіша кляса. Коли ця кляса матеріяльно добре стоїть, то вона склонна більше споживкувати фармерських продуктів і через те вона підноситх також добробут фармерів.

КАЖЕ, ЩО ФАРМЕРИ ЦЬОГО РОКУ НІЧОГО НЕ ЗАРОБИЛИ.

ВАШИНГТОН. — Проф. Блек, директор фармерського економічного бюра, заявив, що хоч загальний фармерський прибуток цього року був 500 міліонів більший від минулорічного, то проте назагал фармери на тому нічогісінько не заробили, бо рівночасно з тим прибутком вони мали більші розходи. Головно подорожіла праця, насіння і машини. Готівковий прихід фармерів цього року виносив 8,500 міліонів.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДОБРОБУТ НА ЧЕРГОВИЙ РІК.

АТЛЕНТИК СИТІ. — На конгресі американського статистичного товариства виголошено кілька докладів, у яких бесідники передбачали на черговий рік значну поправу в бизнесі і піднесення загального добробуту краю. Але цю поправу вони узалежнювали від того, чи провідники американського суспільного життя зуміють довести до порозуміння і співпраці між урядом, працею і капіталом.

ПОКЛИКАЛИ КНУДЗЕНА НА НАРАДИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет досліду безробіття запросив до себе на наради, чи на допит, президента компанії „Дженерал Моторс", яка недавно заявила, що внаслідок застою в бизнесі мусить відправити 30,000 робітників. Той сам комітет запрошує на такі наради представників інших компаній, щоб вивідати дійсні причини відправлювання робітників.

ШАХРАЙСТВА СЕРЕД СЛОВАКІВ.

НЮ ЙОРК. — Влада арештувала 20 агентів, які продавали словакам будівельні парцелі по $1,000 і $1,500, хоч ті парцелі вартували найбільше $10 одна. На тих парцелях, що були положені на Лонг Айленді, недалеко Бабилону, агенти обіцяли словакам побудувати словацьку кольонію. В той спосіб вони обшахрували словаків на $2,000,000.

ЩО 50-ТИЙ ГРОМАДЯНИН ПРОСТУПНИКОМ.

У 1935 р. засудили в Польщі за злочини і проступки 622,-051 осіб, отже менше - більше що 50-го громадянина. Зате число вязнів доходило в 1935 р. до 55,336, в 1936 р. число вязнів зросло і в січні 1937 р. давало 59,496 осіб. Вязнів, засуджених до 6 місяців, було 14,307, від 6 місяців до 1 року 10,376, від року до 3 літ 9,222, поверх 3 літ 8,555, на безреченцеву вязницю засуджено 639 осіб. До поміщення цієї великої скількости вязнів є в Польщі 333 вязниці.

НОВІ ДЖЕРЕЛА НАФТИ.

У Старій Весі під Грибовом, новосанчівського повіту, відкрили у глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

ВКРАЛИ КОРОЛІВСЬКІ СКАРБИ.

У кольоніяльнім музею в Парижі невисліджені злодії вкрали корону та скиптр суданського короля Амагду. До Франції привезено ті предмети після війни в 1890 році. Злодії вкрали теж зроблену з золота копію: скиптр і шаблю короля Камбоджі. Ті предмети скопіювали були для камбоджського музею. Саме золото має вартість 600,000 франків. Злодії дісталися до музею, викраявши шибу у вікні.

СЛІДИ РИМЛЯН У СОКАЛЬЩИНІ.

Господар Юрко Жуцький у Перевозові, пов. Сокаль, виорав кількасот срібних римських монет, що знаходилися в глиняній посуді. Частину цього скарбу в числі 149 штук викуплено для сокальського музею. Показалося, що гроші походять із часів консуляту Рулюса і цісарів: Гальби, Вітелюса, Веспазіяна, Тита, Доміціяна, Нерви, Траяна і Гадріяна. Всі монети, вибиті в часі від 89 р. перед Христом до 161-го по Христі, мають виразні рисунки та написи і кожна штука є інша. Походять мабуть з якогось римського походу в тих сторонах. Сокальський музей збогатився недавно срібними і золотими монетами, які знайдено в селі Жабче.

СЕСТРА ПІМСТИЛАСЯ ЗА БРАТА.

В Орові, пов. Дрогобич, 21-літня Настя Дубик убила сокирою 18-літнього Павла Андріїшина з пімсти за те, що він убив мотикою її брата Івана Дубика. Настю арештовано разом з її 31-літнім братом Олексою, що намовив її до злочину.

ВИТОВК ВІКНА В ШКОЛІ.

В Моршині, пов. Стрий, влетів до школи Василь Хихура та зажадав, щоб учитель не передержував дітей поза шкільні години. Тому, що вчитель хотів його викинути, Хихура витовк вікна та почав нищити обстанову в клясі. В міжчасі прийшла поліція та його арештувала.

ЗАГРІВСЯ.

Петро Левчук з Іловивиці Малої, пов. Кремянець, рубав дерево в лісі ліцею. Підчас відпочинку розпалив вогонь і заснув коло вогнища. Від вогню загнялася на нім одежа та нещасний так попікся, що нема надії його врятувати.

НОВИЙ СПОСІБ УСПОКОЮВАТИ РОЗБУРХАНЕ МОРЕ.

Данський інспекційний корабель „Інгольф" робив недавно підчас поворотної дороги з Гренляндії на північнім Атлянтику нові спроби успокоювати море. Проби роблено при вітрі 9-го ступня і відповідно розбурханих хвилях. Показалося, що рибячий тран дає далеко кращі висліди ніж олій. Літр трану покрив таку саму поверхню води, що 21 літрів олію, притому блискуча верства трану вдержалася 3—4 рази довше на поверхні ніж верства олію.

ОПЕРАЦІЯ ГЕРМАФРОДИТА.

У шпиталі суспільної обезпеченьні в Ясах лікар д-р Плаїнтяну перевів сензаційну операцію на одній людині, що мала всі познаки двополовости. Лікар вирізав усі залози та органи, які зробили з дівчини хлопця. Операція тревала одну годину і вдалася. В медицині це одинацятий випадок, що лікареві вдалося при помочі операції усунути двополовість.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ОЧЕВИДНО, ВСІ ЗНАЮТЬ ЇЇ.

Це відома посолка до британського парляменту, лейді Астор, роджена Ненсі Ленгорн з Вірджінії. З нею, менше відомий, її муж, лорд Астор, що приїхав з нею недавно до Америки на відвідини жінчиного брата, полковника Ленгорна у Вірджінії. Розмовляючи з ґазетярами при нагоді висідання з корабля, вони заявилися за те, щоб Злучені Держави й Британія „стояли твердо за вдержання світового миру".

ЗБЕРЕГЛИ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБЛИЧЧЯ І НЕ ЗАЛОМИЛИСЬ

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 275) помістило враження свого кореспондента Романа Голіяна з відвідин українських громад у Югославії, де, як відомо, є українські кольонії, що там творилися ще від 1746 року, себто в часах австрійської цісаревої Марії Тереси. Живе тепер у Югославії в тих кольоніях яких 50,000 українців. З усіх кольоній є найцікавіша Бачка. Цікава своєю історією, своєю двіста-літньою племінно-національною традицією, своєю питомою культурою і добробутом. Р. Голіян пише:

„Треба собі тільки уявити: Майже двіста літ витримати, змагатись і рости серед зовсім чужого, часто ворожого етнічного окруження. . . і не заломитися! Зберегти своє національне обличчя, мало того: здобути свою власну культуру на культурі інших народів, перетравити її, зробити її органічно своєю та ще й ділати асиміляційно на окруження — для цього треба незвичайно сильної расової індивідуальности і величезного культу традиції. Тому наша Бачка так притягає кожного українця, що знає про цей етнографічний феномен, і тому так імпонує!" Ось так пише Голіян про тих наших іміґрантів з Карпатських гір, що зайшли до Югославії ще 1746 року і там вдержались національно й досі та ще зукраїнізували мадярський, хорватський і німецький елемент, що разом з ними жив. І тому є там тепер і такі українці, що мають такі імена як: Райтмаєр, Гофман, Ард, Варга, Пап, Гарді, Нярадi, Проучі й т. п.

БІДА З МУЗЕЯМИ В УКРАЇНІ ПІД СОВЄТАМИ.

КИЇВ. — На засіданні ради народніх комісарів стверджено, що майже всі музеї в Україні занедбані. Відповідь на це була така: це злочинна робота „ворогів народу", себто українських націоналістів.

ЩО ТАНЦЮЮТЬ.

КИЇВ. — Утворено „Державний ансамбль народнього танцю УССР". Проголошено першу програму, в яку входять такі танці: танці прикордонників, шахтарський танець, російський танець, циганська суїта, жидівська суїта, російський лубок, а при кінці — український танець.

НЕ ТІЛЬКИ ЗЛОЧИННІ, АЛЕ Й БЕЗМЕЖНО ДУРНІ.

КИЇВ. — Київські „Вісти", а також інші совєтські часописи, ще далі згадують „фашистівського агента" Любченка, але вже пищуть його назвище малою буквою.

ПОЛЬСЬКІ ШТУЧКИ.

ЛЬВІВ. — „Новий Час" (ч. 277) подає у дописі з Мшани коло Львова, що українські батьки зійшлися в громадській канцелярії й там у присутності війта-поляка підписали декларацію за українську мову навчання в школі цього наскрізь українського села. Тимчасом війт Ярошиньскі відмовився підписати декларації, а без його підпису вони не важні, бо так каже польська влада. Громада вислала телеграму з жалобою до староства, а потім і до міністерства у Варшаві, але відповіди не дають.

ЗГАДУЄ „СТАРІ Й ДОБРІ ЧАСИ".

ЛЬВІВ. — У готелі Жоржа виголосив редактор Адам Нехай реферат про польсько-українські відносини в Польщі. Він казав, що це були гарні часи тому 100 років, коли вся „руська" інтелігенція говорила по польськи, а „хлопська" мова була в погорді. Але ті часи, казав цей польський редактор, уже ніколи не вернуться. І те треба полякам памятати, хоч їм це прикро слухати. Думає, що відносини між поляками й українцями поправляться, як Галичина піднесеться економічно, бо так, як є тепер, то виглядає, що як поляки так і українці „топчуть собі по ногах коло худого горшка східньої Галичини".

МИСТЦІ-САМОУКИ В УССР.

КИЇВ. — У Києві відкрили обласну виставу самодіяльного образотворчого мистецтва. Одні з найкращих робіт на виставі це картини Олійника, учня шполянської середньої школи. Виставлені деякі прекрасні роботи в галузі різьбарства та кераміки. Та совєтські ґазети незадоволені з того, що між виставленими творами трапляються твори явно шкідливі своїм — націоналістичним напрямком. Ґазети дивуються, чому деякі написи під творами поставлено в лапки. Наприклад: портрет „колгоспниці". Це, пишуть совєтські ґазети, виглядає якось підозріло. І питаються: чи це часами не ворожа вихватка, чи тільки неписьменність? Між іншим виставив київський робітник Тузиченко кобзу з ялинового дерева, виложивши її мозаїкою з перломуту. Фахівці визнали, що кобза має прекрасний звук.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОРМАЛІЗАЦІЙНИЙ ЧЕРВАК

Українська Національна Партія в Буковині під Румунією започаткувала нову, так звану „нормалізаційну" політику. Та партія прийшла до переконання, що дотеперішня, ніби опозиційна, політика українців у Румунії довела до такого стану, що, як пише черновецька „Рада", українці стратили під Румунією „ввесь свій дорібок на національно-культурному полі". Нема тепер там ні одної української школи і в ні одній школі не вчать українських дітей ні одної години української мови, ні релігії. А кожний український рух, кожна культурна маніфестація, а навіть концерт чи українська вистава — є вже в очах румунської влади нельояльністю і боротьбою з цею державою.

Щоб тому лиху зарадити, згадана партія виявила румунській владі повну льояльність. Очевидно, що зробила це у виді певного договору з партією, чи такими людьми, щодо яких була певність, що вони вдержаться далі при владі, при кермі державою. І ось ті люди, чи та партія, дали Українській Національній Партії ріжні обіцянки на ріжні полекші для українського народу в Буковині, до посольських мандатів включно.

Як бачимо, то У. Н. Партія поступила в Румунії в подібний спосіб, як поступило УНДО на українських землях під Польщею. Отже маємо тепер до діла з такою політичною акцією, яка вже випробувана деінде. І про це наші буковинські політики не могли не знати. Значить, що вони заключили „нормалізаційну" умову в Румунії, хоч знали, що подібна умова в Польщі скінчилася на обіцянках польського уряду, на посиленім наступі польської суспільности на українців, а навіть, що найбільш характеристичне, й на посиленім наступі самого польського уряду на наш національний стан посідання, що видно найкраще при кольонізації українських земель мазурами. Так виглядає „нормалізація" в Польщі. А чого іншого надіються наші політики в Румунії? Таж українців під Польщею є більша сила. І вони краще загартовані в боротьбі з поляками ніж українці в Буковині в боротьбі з румунами. А проте нічого не здобули шляхом „нормалізації"! Хіба тільки ослабили свої власні сили, бо себе розкололи. От і ввесь „здобуток"! Чи можна надіятися чогось іншого з української угодової політики в Румунії? Ні. Адже там сьогодні один уряд, завтра другий. Один обіцяв, другий відкинув. Чи, поминаючи вже інші наші розходження з того роду „політикою", є можливість говорити в таких обставинах про якусь нормалізацію? Ні. Навіть беручи справу з чисто опортуністичного боку, така політика є нерозумна. Вона є вислідом отсеї рабської психольогії, до якої звикли буковинські провідники ще за небіжки Австрії, коли то рятували українську справу в Буковині архильояльністю до цісаря й Австрії. Та ті часи і методи вже минулись безповоротно. Настали часи боротьби і жертв.

Д-р Остап Грицай.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ І ТЕПЕРІШНІСТЬ

(Реферат, прочитаний на загальних зборах Акад. Тов. „Січ" у Відні, з приводу 70-ліття її існування, 28. листопаду 1937).

Славне Товариство!
Молоді товаришки і товариші!

Дозвольте, прохаю, що як старій січовик і громадянин та письменник звернуся до вас з моїм словом, як з приводу **70-літніх роковин оснування нашого славного Товариства**, так і з приводу нового року вашого університетського життя та університетських студій тут, у Відні, у тій прегарній наддунайській столиці, яка так тісно звязалася з історією цілих генерацій молоді України ще з часів оснування нашої „Січи"... Мені ось необхідно хочеться говорити до вас, молоді товариші! Я вважаю навіть одним з моїх найперших обовязків як старшого громадянина і публіциста, а притім і старого віденця та вихованця тутешнього університету, поділитися з вами моїми думками про те все, що вяжеться, чи-там повинно би тісно вязатися з початком кожного нового року ваших студій та вашого побуту у Відні.

Бо це, мої товаришки і товариші, це важна, прегарна, це — як сказав би Лесь Мартович — **смертельна справа!**

Але про що йде? — спитаєте. Чи про якісь поради чисто фахового характеру відносно вашої науки? Чи про досвіди і спомини старого січовика відносно студентського життя у Відні, які малиб, скажім, якусь практичну вартість з погляду на матеріяльний бік вашої екзистенції тут? Ну, можливо, що і слово про такі питання булоб вам нині дуже або більш побажане. Але в тому, що я хочу вам нині сказати, не йде мені про ті, всетаки дрібничкові справи вашої університетської буденщини, а про питання, далеко вищого рівня, звязані під дану хвилю з життям усього українського народу. І тому я ще раз повторяю за Мартовичем:

Товариші — це смертельна справа!

Адже ви всі знаєте нині гаразд, яке трагічне, яке просто жахливе положення нашого рідного, українського народу в хижих лабетах чужинецького займанця. Ви згадайте лиш про те, скільки ваших найкращих товаришок і товаришів караються нині по большевицьких, ляцьких і румунських тюрмах; ви згадайте лиш, якою жорстокою трагедією стала нині доля **вашої товаришки Гнатківської і її друга Лебедя**, що своє молоде життя і своє молоде кохання присвятили на вівтарі революційної України, і безпомічно загибають у темряві ляцької тюрми. А скількиж таких Гнатківських і Лебедів та Бандер сьогодні у провалах і трупарнях московської Чеки! А вониж іще такі молоді, такі повні життєвих поривів, як і ви, і ще їм їх, щойно розквітаюче життя, стелилося таким повним радісних і гордих надій шляхом, як і вам!

Кажіть:

Чи це не одинока у своїм роді трагедія культурного, 45-міліонового народу, що його найдорожчий скарб, його надія і майбутність, словом, його молодь вигибає нині цілими гекатомбами у тюрмах лютих, покищо непереможних займанців?

Товаришки і товариші! Про цю нашу трагедію мусимо памятати всі і завжди!

Але не холодною, пасивною памяттю тих холодних душею, неактивних формалістів між нами, які думають, що коли вони тут і там при якійсь нагоді повторили якусь утерту фразу про нашу національну недолю сьогодні, то цього вже й доволі і більш тим усім журитися не треба. Наше співчування з трагедією української молоді під кормигою чужинецьких займанців мусить зазначитися **щонайенергійнішою активністю** в напрямі всього того, що нині є нашим національним завданням! Значить, ми мусимо працювати за думкою ідеалів і потреб нації і за **себе і за тих наших товаришів, які, запроторені в тюрмах, не мають ніякої змоги працювати ні для себе, ні для України.** Ми мусимо здобувати нашою активністю **так багато, щоб наше надбання** змогло стати з деякого погляду **рівноважником** того, чого не можуть нині, на жаль, дати нації наші запроторені по тюрмах товариші.

А цю активність маємо тут у Відні, за час наших університетських студій, спрямовувати попереду в користь нашої діловоі **науки**, а з цим і нашої, по змозі щонайвсестороннішої **освіти.**

Значить, товариші:

Є нині нашим найпершим обовязком як української академічної молоді у Відні використати для нашої науки і для нашої загальної освіти якнайкраще і якнайсовісніше змогу побуту і студіювання в такім культурним середовищі, як Відень! Памятаймо не тільки про те, що наша праця і наші досягнення мусять покищо стати і за досягнення тих наших товаришів, які, позбавлені покищо волі, не мають змоги добувати вищої освіти. Але і про те памятаймо при кожній нагоді, що нині кожний гріх у нас — **це тяжкий національний** гріх, в дослівнім значінні **гірка кривавиця народу,** і що коли вже тою кривавицею оплачується наш побут і наша наука у Відні, то треба необхідно, щоб той видаток народу на нас оплатився нації стокротно. Я кажу **нації**, товариші, а не тільки **батькам, бо нині інтерес нації стоїть вище ніж інтерес одної рідні чи-там особи.** І оконечна ціль нашої університетської науки, нашої загальної просвіти і нашого академічного виховання це не тільки те, щоб добути опісля посаду і запевнений хліб, а головно і передовсім те, щоб уміти служити інтересам нації, національного визволення і її культурного розвитку.

Так, дорогі товариші, дорога українська молоде! Це наша найвища ціль, а з тим і найперша і найважніша мета не тільки нашої освіти, але і нашого життя і нашого всього існування, оте **„для України жить"**, оте **„добування слави і чести і волі Рідному Краєві"**, ота „всеціла і совершенна посвята для розпнятої Матери". Пригадуєте слова **Бандери: „Вмерти, а не зрадити!"?** А памятаєте ще останні слова **Данилишина,** слова, що їх він сказав, стоячи вже під ляцькою шибеницею: **„Жалую тільки, що не зможу вже жити для Матери України"?** Отакі могутні своїм змістом слова сказав колишній шевський челядник Данилишин, натякаючи на те, що то найдорожче теряє він зо стратою свойого життя. Ну, а хіба ми, академічно освічені люди, хіба ми не малиб двигнутись у нашому розумінні цілі життя до таких же самих вершин ідеальної думки? Тимбільше ось, що та Україна не жадає від нас нічого іншого, а лише совісного сповнювання наших студентських обовязків, тобто совісного дбання про нашу університетську науку та про наші завдання як членів „Січи" й української громади у Відні.

У Відні!

Я підкреслюю ті слова не тільки тому, що Відень це одно з найкращих культурних середовищ світу, і що саме у Відні можна кожному, в кого є хоч дрібка доброї волі, таланту і спириту, навчитися багато, дуже багато. І не лиш у самому університеті. Бо подумайте, прохаю, що могутня віденська просвітня організація **„Volksbildungsverein"** удержує в кожній віденській окрузі людові університети, в яких ви за 8—10 шилінгів на цілий рік можете студіювати собі в популярній формі всі ділянки людського знання, зокремаж чужі мови, яких лекції мали в минулому році 21,000 слухачів з найріжніших суспільних кляс, а то і безробітних, які за курс платять усього 2 (два) шилінги! І таксамо й інша просвітня організація у Відні, відома загально **Уранія**, де ви теж можете вчитись у вечірніх годинах чужих мов у найкращих професорів Відня, а платите за один курс так мало, що не виходить навіть на 10 шилінгів! Значить, товариші, це прямо невіджалувана втрата для кожного з нас, хто, побувши у Відні низку років, не навчився тут ні французького, ні англійського ні італійського, ні навіть поправного володіння німецькою мовою, як це ми тут уже пережили і бачили нераз і, на жаль, іще завжди в декого з наших людей у Відні бачимо...

Так:

Це вже такий сором у нас, що іноді людина буде жити у Відні десятки літ, а проте вам такий український нетяма не тільки, що нічого не навчився тут, що не бачив на очі ні Уранії, ні ніякого Volksbildungsheim-у, і не чув ні одної популярної лекції! Але і не був ні один раз ні в Бургтеатрі ні в опері, не чув у Відні ні одного популярного сінфонійного концерту, ні не бачив хочби раз віденського балету! А що вже говорити про тих, що, не добувши тут ніякої вищої освіти, навіть у межах своєї чисто університетської науки протратили даремно не тільки цілу низку молодих, найкращих літ у Відні, але й прогайнували по віденських каварнях та ресторанах оту гірку останню крівавицю нації, що її їм їх батьки певне з немалим трудом присилали до Відня на науку. Нині, товариші, де в нас є високоталановиті письменники, мистці й артисти, які не мають ні з чого жити, ні не мають через те ніякої змоги праці, нині вам такий наш панич пустить у якійсь там спелюнці навіть і грубі гроші, пропивши їх, або програвши в карти, ну — і нічого собі!

Мовляв:

Погуляли собі наші хлопці!

Та я питаюся:

А крівавиця народу? А совість і почуття відповідальности перед нацією? Відповідальности перед тим **трибуналом народу, де засядуть не тільки наші батьки і наші товариші, запроторені в чужинецьких криміналах, але і гнівні тіні наших Героїв з Маківки і Лисоні, з Базару і з Крутів, з провалів московських трупарень і ляцьких пацифікацій.** І хібаж не мав би той трибунал, окуплений дорогоцінною кровю наших найкращих Героїв, хібаж не мав би він права питатись у нас у кожен час і при кожній нагоді, чого то навчила нас у житті Їх пресвята жертва, наскільки обновилась душа української людини, зокремаж молодої — підо впливом тієї Їх жертви, і на що то витрачується в нас нині життєва енергія та спромога?

Справді, товариші!

Той невидимий та суворий трибунал народу буде в недалекій майбутності осуджувати все, наше життя, всі наші поступки і всі наші замисли. І він не помилує нікого з нас, якщо ми не були душею всеціло віддані — кожний по своїй змозі, по свому званню й у своїй ділянці — великій меті:

Будуванню нової української держави.

Бо не думайте, прохаю, що державу будують виключно дипльомати на т. зв. мирових конференціях, і то за один раз, відповідно до вирішення такої і такої то мирової комісії. Ні, державу треба будувати довго і всіми силами всіх суспільних верств народу. А Масарики, Гітлери чи Мусоліниї це вже тільки оконечні виразники, оконечні оформлювачі тої державнотворчої стихії, що творилась у народі за предовгі роки свідомої громадянської роботи нації. І тут свідома праця студентства такаж важна і потрібна і вирішальна, як і праця кожної іншої групи національних працівників. Своєю наукою в університеті ви фундуєте сьогодні й основуєте науковий капітал нації в майбутності. Українська наука в майбутності — вона нині в руках студіюючої молоді, вона залежить від солідности і всесторонности вашої університетської праці сьогодні. І таксамо від вашої праці сьогодні, товаришки і товариші, залежить **ступінь репрезентаційности української нації pro foro externo, на світовій арені,** в **майбутності.** І надіймося, що ви з цього погляду будете інші, далеко інші, ніж були ваші попередники зо старшої і старої генерації.

Бо та старша генерація про ступінь репрезентаційности української нації на світовій арені ні не дбала, ні не вміла подбати гаразд. Наші найповажніші та найвідповідальніші заступники народу підчас світової війни не знали ні чужих мов, ні чужих середовищ. Їх замисли характеризувалися вузиною загумінкового світовідчування, їх політичні концепції були вислідом постійних міркувань в останній хвилі, коли вже десь усе валилося. Словом, це була — як уже всі знаємо — трагедія непідготованости з кожного погляду, що так катастрофально означила (означменула) і здетермінувала всі наші державно-творчі змагання підчас останньої світової війни.

Отимто ви, молоді товариші, молода сило, молода надіє народу, ви не повинні з ніякого погляду і за ніяку ціну повторювати тієї катастрофальної трагедії батьківщини! Ви будьте підготовані, будьте всеціло і совершенно готові в той момент, коли срібні сурми нового зриву завізвуть вас до останнього, оконечного бою за нашу прекрасну, нашу рідну, дорогу Україну! І здобуваючи отак по змозі ваших сил солідну фахову і загально-европейську освіту у Відні, ви не цурайтесь і тої маленької **громадянської роботи,** що ви її маєте нагоду робити тут у Відні, в першу чергу в нашій славній „Січі", а далі в нашім Українськім Клюбі та по наших **робітничих товариствах** тут. Ота громадянська робота по наших товариствах кожному з нас необхідно потрібна як перший ступінь науки і досвіду **в державно-творчій роботі.** Тут ви стикаєтеся з ядром громадянства безпосередньо, пізнаєте рідних людей і їх психіку, пізнаєте психольогію маси і провідної одиниці, маєте нагоду прилюдного виступу і прилюдного говорення до громади, а це все необхідне знання для кожного, хто хоче відіграти колись провідну ролю в житті цілого народу. І таксамо лиш тут, на арені громадянської роботи по наших товариствах, ви навчитеся **тієї серіозности, тієї відповідальности в усіх питаннях загально-національного характеру, без якої сьогодні державно - творчого працівника народу не уявиш ніяк.** Зокремаж ставайте носіями національної, державнотворчої думки в рядах нашого робітництва на еміґрації, нараженого скрізь і всюди нині на денаціоналізацію та яничарство, особливож у Відні.

Отже „Щасть Боже", товаришки і товариші, у вашій молодій праці з новим університетським роком!

Слава Україні!
Хай живе боротьба!
Нація понад усе!

АЛЬБАНІЯ

Цього року відсвяткувало альбанське королівство 25-ліття своєї незалежности. До незалежности Альбанії причинилась австро-угорська монархія, бо вона проголосила її.

Альбанський нарід прастарий. Альбанці це останки могутнього індо - ґерманського племени ілірійців, що багато століть перед Христом поселилося аж геть у глибину середущої Европи. Альбанія вже у старинних римських часах була відома як країна відважних воїнів. Тяжко мусіли найліпші римські полководці боротися за цей шматок землі. У середньовічних часах Альбанія була заборолом Заходу перед наступаючим ісламом. То були дні геройства та слави Альбанії. Скандерберг був тоді (1414—1467) провідником і королем Альбанії. Його справжнє назвище було Юрій Кастріота. Дитиною взяли його турки в полон і держали як закладника на турецькому дворі. Тут він виростав, одначе не зрадив любови для рідного краю та віри батьків. Хоч міг здобути високі турецькі почести, втік до рідного краю та зорганізував повстання проти турків, що переможно йшли тоді вперед. Це була невелика відвага виступити тоді проти Туреччини, що після упадку Царгороду 1453 року зросла у велику силу і всі її боялися. Хоч турки в інших балканських країнах осягали перемогу за перемогою, боронився Скандерберг — так називали його турки — у нездобутих горах проти переважаючого ворога. Доки Скандерберг жив, Альбанія була незалежна. Захід признавав значіння тієї геройської боротьби, а папа нераз згадував альбанського короля.

Також і в пізніших часах не могла Туреччина зовсім заволодіти Альбанією. Частина альбанського народу прийняла іслям, північна частина осталась католицькою, південна православною.

Із альбанців рекрутувалися не лише члени прибічної турецької ґвардії (звані арнавтами), але й високі турецькі державні службовики та старшини. Так нпр. основник династії, що сьогодні володіє в Єгипті, віцекороль Мегемет Алі, був із роду альбанець.

У католицькій Альбанії працювали францішканці; вони дбали про альбанську мову та літературу. Найбільший альбанський поет, П. Джердж Фінта, був францішканець. Також Австрія, що мала протекторат над Альбанією, дбала про школи в цьому краю.

Як у 1912 році проголосили незалежність Альбанії, то королем її мав бути німецький князь Від. Та прийшла світова війна і переворот і все змінилося. Альбанію проголосили республікою, а її президентом Ахмета Зогу. Ахмет Зогу в 1928 році проголосив себе королем незалежного альбанського королівства.

ПЕРСІЯ

Становище жінки. — Жінки більше горнуться до освіти ніж чоловіки.

Персія лежить між високими горами Гіндукуш і Ельбрусом. Підсоння Персії гаряче. Не багато є рік, і ті губляться у піску і дають початок оазам, або впадають до озер. Озера ті є рухомі, себто постійно змінюють свою течву, відповідно до дощів і посухи. Деякі ріки продираються крізь гори, що окружають Персію.

Подібно, як Мала Азія, Мезопотамія, Сирія, була і Персія у старину країною добре загосподарованою і багатою, завдяки роботящости населення. Впродовж століть винищили Персію довготреваючі війни і настали для країни тяжчі часи. Цвітуча ця країна зубожіла.

Персія плекає пшеницю, ячмінь, риж, тютюн, бавовну, цукрову трощу, опій, шовк, доставляє перли, а крім того славна на ввесь світ найгарнішими і найдорожчими килимами. Коли згадка про працю і продукцію, то вона є в більшості в руках жінок. Жінка, подібно як у всіх мусулманських краях, відгравала в Персії ще донедавна ролю робучої сили.

Тепер положення змінилося на краще. Щоправда, у віддалених перських селах іще й тепер трапляються випадки многоженства і невільничого послушенства жінки. Та це буває щораз рідше. Сьогоднішня перська жінка, головнож молода, в нічому не пригадує своєї прабабусі. Певно, що в цьому є теж заслуги чоловіків. Перські чоловіки дуже ввічливі для жінок. Не трапляється, навіть на селі, щоб чоловік підняв руку на жінку. Одначе перська жінка упосліджена щодо буденної праці. Вона робить майже все. Перс усе ще є тої думки, що йому не лицює робити кожну роботу.

Коли перська дівчина виходить замуж, задержує своє особисте майно виключно для себе. Чоловік ніколи не важився користуватися її віном. За розвід дуже легко, коли подруги не відповідають собі вдачею, або коли трапиться віроломність (це друге дуже рідко буває). Моральність перської жінки є основою її чести і спокою.

Сьогоднішня перська жінка займає у суспільності гідне їй місце. Є вже дентистки, журналістки. Поетки і письменниці все були у Персії. Є вже багато перських жінок, які скинули заслону та зодягаються за найновішою модою. Це головно дівчата, що скінчили науку за границею і пізнали життя чужинок. Чоловіки більше консервативні, ніж жінки. Нпр. у Мешеді прийшло до заворушень у мечеті, коли прочитали заборону носити заслону. Чоловіки не хочуть носити капелюхів. Дівчата вчаться і майже на 50 відсотків випереджують чоловіків.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИВІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 1. січня (то є на латинський новий рік), в годині 1-шій пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо вас конечно прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Котрий член не буде приявним на цих зборах, заплатить кару згідно з ухвалою Братства. — Михайло Баран, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 2-го січня, зараз по Службі Божій, в школі парохіяльній. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо буде справоздання уряду й контрольної комісії за цілий рік і вибір нового уряду на 1938 рік. Напоминаємо довгуючих членів вирівняти свої залеглости, то є свій довг, щоб не переносити з року на рік. Хто з членів має своїх знайомих, котрі ще не є членами У. Н. Союзу, а хотіли би вписатися до нашого відділу, просимо привести їх на збори, а ми їх радо впишемо до нашого відділу і У. Н. Союзу. — І. Третяк, предс.; І. Жолопчук, кас.; Н. Страп, секр.

Коли засумована жінка забуде почерез сльози глянути у дзеркало, то вона вже сумна не на жарти. — (Пушкін).

ПРО ВІДВАГУ Й СТРАХ ЩОДО ПОДРУЖЖЯ

(Кілька думок хлопця, що думає колись оженитися).

Шановна авторка статті „Завелика відвага й завеликий страх перед подружжям" кидає камінчик у сторону нас, чоловіків, що ми, мовляв, маємо неоправданий страх перед подружим звязком.

І — має рацію. Ми справді боїмося подружжя. Колиб я хотів дискусію звести до жарту (але не маю цих намірів), то я старавсяб доказати, що наші хлопці, як нащадки запорізьких козаків, одідичили по своїх славних предках оце упередження до „бабів".

„...Мені з жінкою не возиться..."

Але я пічну свою оборону чоловіків з іншого боку: чи вам не здається, шановні читачки, що оцей страх перед подружжям у нас це ніщо інше, тільки доказ великого почуття відповідальности в сучасних хлопців? Чи не здається вам, що це тільки доказ, що ті хлопці думають і вміють дивитися на віддаль?

Будьте певні, що ми не боїмося ані передшлюбної сповіди, аці цілої плєяди тих „цьоток", що обовязково обцілують нас, як нового члена своєї родини, ані навіть ваших химер. Зрештою убратися в приновлене убрання, піти з дівчиною попід руку до церкви, зїсти смачний обід — це навіть приємно. Чомуж ми малиб цього боятися? Але, бачите, любі читачки, кажуть, що ми, чоловіки, маємо менше серця, зате більше нахилу до роздумування. І тому думаємо, і тому... не квапимося з женячкою.

Поперше, може 20% з нас таких, що в силі удержати жінку. З того напевно бодай 10% таких, що їх праця має характер „тимчасового заробітку". Це значить, що та тимчасова праця може тягнутися до смерти, але таксамо добре може ,котрогобудь гарного дня урватися.

Решту, 80%, творять: поперше, ідейні молоді хлопці, яких характерів іще не викривило життя і які не тільки свою „посаду", але й своє життя готові жертвувати для ідеї. Їм женитися? Це мусіли би бути хіба подружжя на взір російських революціонерів за часів царської Росії, які дружилися першзавсе для того, щоб царська поліція не мала на них підозріння, що вони разом ходять, себто для того, щоб могти краще конспіративно працювати. Самі признаете мені рацію, що в таких умовинах ні про кубелечко родинне, ні про дитину думати не можна. Отже ці кандидати силою обставин відпадають.

Подруге: це всі ті „скінчені" дипльомовані „фахівці", які в нас не мають примінення; вони потребують доперва думати про якийсь новий для себе варстат праці і, розуміється, потребують капіталу до цього (а наші дівчата безгрішні на два боки). Сюди можнаб причислити: абсольвентів гірничої академії, професорів англійської мови, абсольвентів школи політичних наук (кандидатів на консулів), інжинірів від будови доріг і кораблів, і т. п.

Потретє: це всі ті, що не мали змоги докінчити студії і шукають або жінки, щоб їм допомогла в цьому, або якоїсь посади в нашій установі. До цих кандидатів потрібно теж грошей або „широких" плечей.

Почетверте: це меткі хлопці, зо студіями без примінення серед наших обставин, без грошей і впливів, але з розумною головою, повною добрих ініціятив і плянів. Ці хлопці справді моглиб добитись успіху в житті й зробити те, що називається „карієра", якби... знайшли відповідну для себе дівчину на жінку. Про це власне йде, а наші дівчата, щоправда, чесні, горді, неприступні, але на жінок для сучасного чоловіка, який мусить ліктями проштовхувати собі дорогу в житті, таки не надаються.

І причини страху в чоловіків перед женячкою треба шукати не тільки в них, але й у наших дівчат. Неодин чоловік оженивсяб, якби знайшов собі — відповідну дівчину на жінку.

Чому? — спитаете всі, ображені й уражені такою увагою. Багато на це складається причин. Вичислю хочби тільки ось ці: наші дівчата чомусь думають, що, виходячи замуж, зміняють не тільки своє назвище, але й повинні змінити свої матеріяльні обставини „на краще". Це фальшиве заложення, що згодом стає джерелом усякого лиха.

Подруге, хоч яке це „непоетичне" й прозаїчне, то всеж таки треба заговорити про нього: наші дівчата не вміють економічно господарювати. Правда, що ми народ поетичний, нам „сухий хліб з водою, щоб тільки, серце, з тобою", але сьогодні жінки, що „з нічого вміють зробити щось", дуже багато значать, а в нас таких жінок таки дуже ще мало.

Потретє — наші дівчата не вміють іще бути настільки духово незалежні, щоб, вийшовши замуж, не взоруватися щодо „стопи життя" на своїх краще ситуованих сусідках.

Цих трьох прикмет зовсім вистачає, щоб ...стратити відвагу до женячки. При кінці прохаю вибачення в усіх читачок „Світу Молоді", якщо в дечім загостро висловився.

Н. З.

Від редакції дівочого журналу „Світ Молоді" (Коломия): Не погоджуючись у всім з автором цеї статті, містимо її як дискусійну. Своїми аргументами вона прекрасно надається до того, щоб висвітлити належно „жіноче питання" з нашої точки погляду.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

В неділю, 5. грудня 1937, укр. гр.-кат. парохія враз з 34 від. ОДВУ ім. Біласа і Данилишина торжественно відсвяткувала Листопадове Свято. Рано старенький священик о. Володимир Стех відправив у церкві панахиду за героїв, поляглих за волю України. В часі панахиди асистували члени від. 34 ОДВУ і Ч. Х. в одностроях, а також члени від. 64 У. Н. С. з Петерсону, Ню Джерзі.

По скінченні панахиди о. Стех виголосив коротку промову про листопадовий зрив і попросив присутніх зложити жертву на українських інвалідів. Збіркою занялися М. Припхан і С. Вінярський. Збірка принесла $25.58, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Вечором відбувся святочний концерт. Концерт відкрив голова від. ОДВУ ч. 34, гром. В. Матвіяс, і попросив о. А. Уляницького, щоб виголосив вступне слово. Отець Уляницький виголосив палку промову, в якій пояснив причини Листопадового Свята, як теж описав ті дні, в яких на західньо-українських землях була проголошена Українська Держава. Він сказав, що прийде ще час, коли ми будемо святкувати Листопадове Свято на рідних землях.

По скінченні промови піднеслася куртина і появився живий образ: над погиблим українським стрільцем клячить його мати і батько; недалеко нього сестра Червоного Хреста; далі в його головах появляється ангел. Ролю родичів відограли: старенький гром. К. Василишин і пані Ковальська, а ангела — дівчина Евгенія Ковальська. В часі живого образу на сцені при могилі виголосила деклямацію панна Галя Припхан. Далі появився на сцені школяр Михась Припхан і гарно, з натиском, виголосив деклямацію „Якби скорше з гір Карпат". В. Бутковський виголосив деклямацію „Віє вітер, віє буйний", а шкільні діти відспівали такі пісні: „Ой, видно село", „Ой, у лузі", „О, Україно". Велике враження зробила на присутніх молитва дітей „Боже великий, єдиний, нам Україну храни". Дітвора була вишколена під умілим доглядом пані Уляницької. Далі йшла деклямація панни Криловської і музичне сольо на піяні панни Ольги Цімко.

Ґарну і розумну промову до українських жінок виголосила також пані Уляницька. За те публика нагородила її рясними оплесками. Дует на мандоліні і піяні відограли панночки Ольга й Евгенія Ганьошини. Потім виступив під проводом пані Уляницької хор дівчат, який відспівав „Як стрільці йшли з України", „Моя нічка", „Човен хитається". Після того була деклямація „Перший Листопад", виголошена панною Лесею Кінаш з Йонкерсу. Від Українського Червоного Хреста ОДВУ промову мала пані Демидчук. Хор з Джерзі Сити під проводом п. В. Ґели відспівав гарно пісні: „Журавлі", „Реве та стогне", „Бють пороги". Слухачі були захоплені співами цього хору і комітет свята почуває велику вдяку п. В. Ґелі і всім хористам, що прибули до Пасейку, щоб звеличати місцеве Листопадове Свято. Далі виступив чоловічий хор 70 від. ОДВУ з Нюарку та по мистецьки відспівав кілька українських пісень.

Головним бесідником свята був п. В. Душник, редактор „Націоналіста", якого промову саля нагородила рясними оплесками.

Свято було цілком удале. Саля під ч. 212 Президент Стр. була битком набита. Були люди не тільки місцеві, але також з околичних міст. Треба піднести, що пані Уляницька поклала багато труду при вишколенні дівочого й дитячого хору, а також при влаштуванні цілого свята. При кінці всі разом відспівали „Ще не вмерла Україна" і на тім закінчено свято. Люди, скріплені морально, розійшлися додому.

Михайло Припхан.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ПАВІЛЬОНУ.

Багато осіб піднесли в часописах голос про український павільон, що мав би бути побудований на виставі в Ню Йорку в 1939 році. Воно так виглядає, що такий павільон є нам таки конче потрібний. Бо хоч ми під цю пору і поневолений нарід, то саме тому не можемо позволити собі на те, щоб наші вороги показували наше мистецтво іншим народам і хвалилися здобутками нашої національної культури.

Будування павільону буде **коштовна річ** і потягне за собою багато труду. Але без труду нині нема нічого. Тільки наперед цю справу треба нам добре обдумати; а далі, не треба нам отягатися від датків, щоб воно не сталося так, як останнім разом у Шікаґо. Бо не штука завязати комітет і звалити на нього всю роботу. Припустім, що комітет розпічне будову павільону, а тут перестануть впливати жертви. Комітет не знатиме, що далі робити, й остаточно перерве будову. А ми всі тоді, як це у нас водиться, давай називати їх злодіями: „А я вам, куме, не казав, що так буде? Видите, як вони передтим гарно говорили, а тепер нічого з того не вийшло. Не бери то бука і не гони їх на сто вітрів?"

А поправді сказати, то це зовсім не вина тих, що мусіли роботу перервати, а тільки вина тих, що не піддержали цеї роботи фінансово. Судім так безсторонно і справедливо: коли якась громада мала зложити на дану ціль сто долярів, а зложила тільки десять, то чи серед таких обставин можлива будова? На таку ціль ми мусимо всі давати точно і стільки, скільки пообіцяли, а не так тицяти на відчіпне квodра і чекати, щоб хтось інший за нас дав. Ми мусимо показати цілому світові, що ми є дійсно культурний нарід. І не можемо до того допустити, щоби Польща показувала гуцульську різьбу, волинські строї, чи інші мистецькі твори нашої національної культури.

Пригадую собі, коли я був у краю, то поляки брали за півдармо гуцульські вироби з Косова, такі як коверці, килими, ріжні різьблені річи, тай робили з тих річей виставу в Кракові, стемплюючи ці вироби як „Вируб польскі". Навіть такі малі річи як писанка, яку гуцул ніс милями, щоби продати за кілька грошів, була остемпльована „взур польскі". В корінній Польщі ці писанки продавали по одному злотому. Пригадую собі також такий випадок: раз одна полька поїхала на виставу до Парижа і там оглядала польський павільон. Пізніше вона описала свої враження і сказала, що павільон їй цілком не сподобався. Також не сподобалися їй експонати, серед яких найбільше було горівок і ріжних лікерів. Ця полька запитувала прилюдно, чому серед експонатів не було таких гарних „польських" виробів, як гуцульські різьби, чи вишивки з Волині. Ось бачимо, як наші вороги, що самі не мають чим похвалитися перед культурним світом, просто крадуть нам наші річи і ними хочуть написуватись на заграничних виставах.

Тож можемо сподіватися, що також на надходячій нюйорській виставі, коли не буде нашого павільону і нашої вистави, наші вороги будуть вихвалюватися нашим народнім мистецтвом. Тому застановімся добре і починаймо нам святе діло. Коли кожна громада не може багато жертвувати, то хай старається придбати фонди влаштовуванням ріжних імпрез. Павільон ми мусимо поставити і ним придбати добру славу українському народові. Але це коштуватиме гроші, і то великі гроші. Як їх не зложимо, то з наших плянів нічого не вийде.

Н. М. Семотюк,
Мінеаполіс, Мінн.

СВЯТОЧНА РАДІО ПРОГРАМА СУРМИ

Різдвяні Святочні Програми Сурми на Радіо відбудуться: Перша: в **четвер, 6-го січня, в год. 10:30 вечером.** Друга: **в суботу, 8-го січня, в годині 4-тій пополудні.**

Хто бажавби передати святочні желання через нашу програму, просимо зголоситись особисто або листовно на адресу: **SURMA 317 E., 14th St., New York, N. Y.** 303-4

Дбайлива жінка.

— Так, мій коханий, подружжя то добра річ. Наприклад наш приятель Олесь. Жінка сама стягає йому черевики...

— Як вернеться вечором до дому?

— Ні, як збирається до салуну!

ДО СУДУ.

Барбара Стенвик, фільмова зірка, візвана в суд на домагання її бувшого мужа, Френка Фея, котрий жалується, що вона дозволила зноситися з їх адоптованим 5-літнім сином лише через телефон. Муж каже в позві, що в розводовій угоді вона зобовязалася дати йому вільний доступ до дитини, але угоди не додержала.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На захист для українських скитальців.

З нагоди „Першого Дня Жінки в Америці" зложили на купно захисту для українських скитальців: по $25: 2 відділ У.Ч.Х. ОДВУ (Джерзі Сити, Н. Дж.); 8 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Алентавн, Па.); 12 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Шікаго, Ілл.); по $15: 3 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Гартфорд, Конн.); 18 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Честер, Па.); по $10: 4 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Ню Гейвен, Конн.); 7 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Ню Брітен, Конн.); 15 відділ У. Ч. Х. ОДВУ (Гластонбері, Конн.); 29 відділ С. У. А. (Вунсакет, Р. Ай.); Анна Дяк, відділ С. У. А. (Пітсбурґ, Па.); Анастасія Бих (збірка), Бріджпорт, Конн.); пані Кушляк, Бріджпорт, Конн.; Стефанія Галичин, Джерзі Сити, Н. Дж.; Юстина Левицька, Джерзі Сити, Н. Дж.; по $6: Марія Трусевич, Джерзі Сити, Н. Дж.; Марія Будзяк, Менчестер; по $5: відділ 34 ОДВУ, Пасейк, Н. Дж.; відділ 39 ОДВУ, Бабилон, Н. Й.; відділ 43 ОДВУ, Бруклин, Н. Й.; Українське Жіноче Тов. Любов, Брістол, Конн.; Тов. Запорозька Січ, Бруклин, Н. Й.; Сестрицтво Пресвятої Богородиці, Бріджпорт, Конн.; Сестрицтво Непорочного Зачаття, Вунсакет, Р. Ай.; Оксана Чагарин, Вунсакет, Р. Ай.; пані Доміна, Брістол, Конн.; відділ 2 С. У. А., Честер, Па.; пані А. Задорецька, Ню Йорк, Н. Й.; Катерина Коблан, Джерзі Сити, Н. Дж.; Марія Демидчук, Бруклин, Н. Й.; по 3: д-р Лука Мишуга, Джерзі Сити, Н. Дж.; Евдокія Волошин, Джерзі Сити, Н. Дж.; по $2: Васаль Пуйда, Текля Якимчук, Ом. і Ем. Ревюк, В. Павлина Різник, Ольга Ленів, Марія Кінаш, Ольга Леуш, Е. Криловська, Домчіна, Н. і Н. Дичко; по $1: пані Ґрамосяк, Марія Гузар, Оля Гречин, Катерина Нечесна, Марія Грабар, Павлина Жуковська, Антоніна Кирчів, Марія Баран, Стефанія Костирка, Анастасія Бих, Ан. Мацюк, Марія Чернявська, Марія Комар, Пан. Дудчак, Стефанія Шінка, Катерина Жерків, Гриц. Волічинський, П. К. Чорнюк, Яворський, І. Т., Марія Заверуха, Наталія Марко, Анна Молодович, Софія Ґраґоза, Гук Василь, Яків Пошк, Іван Тимців, Ів. Лехіцький, о. Л. Весоловський, Марія Курляк, Станіслава Гурин, Яким Тарас, Василь Глюд, Степанія Череватюк, Ів. Білик, Анна Середа, Ів. Кубарик, Табака, Анастасія Періг, Н. Цебрівський, Марія Угорчак, Семен Угорчак, Петро Дубовецький, Володимир Душник, Михайло Гладун, Анастасія Душник, І. Паращук, Юліян Павчак, Марія Голубко, П. Грубець, Анастасія Ванко, Т. Рудий, Анна Курка, Микола Кіналюк, Анастасія Березівська, Ан. Кіналюк, Іванна Стасюк, Анна Куля, Єфрем Нечесний, Мих. Мацях, Марія Томчик, П. Ґрамосяк, І. Прухніцький, Тарас Цимбалістий, Марія Яценяк, Марія Бакуненко, Марія Вовк, А. Мельник, Тетяна Гук, Анастазія Мушанська, Пар. Паращак, П. Апанович, Степанія Кундис, М. Бринь, Катерина Чонї, Марія Колісник, Юлія Юревич, Анастасія Воробець, Дмитро Мазур, П. Мартинюк, М. Салабай, Агафія Гондович, пані Ґрамосяк; по 50 ц.: Евгенія Байда, П. Ікалович, Н. Н., Осип Врубель, Марія Рудакевич, Катерина Крамар, Катерина Позебанчук, Параця Лаба.

Чистий прихід з „Першого Дня Жінки", який відбувся 12 вересня 1937, і всі досі прислані жертви на купно захисту виносять разом $750.

Управа У. Ч. Х. ОДВУ дякує отсею дорогою усім жертводавцям, а рівночасно просить увесь український загал складати дальші жертви на вище згадану ціль. Ми віримо, що при помочі й піддержці всього громадянства це благородне діло зможе увінчатись успіхом уже в скорому часі.

Управа Укр. Черв. Хреста ОДВУ.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Примірна Забава.

Дня 27 листопаду діти громадян. Теодора й Ксені Данилишин справили своїм батькам 30-літній ювилей їхнього подружого життя.

Громадяни Данилишини приїхали до Америки з села Вербовець, Теребовельського повіту, Зах. Україна. Тут гр. Теодор Данилишин працює вже довгий час в автомобільній фабриці. Хоч не дуже то заможні, всеж таки намагалися вони всіми силами дати своїм дітям якнайкращу освіту. Й не намарне тягнулися з останнього. Бо їхні діти виросли не тільки своїм батькам на славу, потіху та піддору на старість, але й на славу та користь українському народові. Щоб родичам засвідчити своє глибоке зрозуміння їхнього самовідреченого про них піклування та свою вдячність за те, вони зготували гостину з нагоди річниці їхнього подружжя та спросили багато односельчан і знайомих. Всі гості дуже гарно забавлялися й на бажання ювилятів гр. А. Гащин з Віндзору, Онт., візвав присутніх при тій нагоді зложити свої лепти для інвалідів.

Зібрано $17. Жертвували: Т. Гащин $2; по $1: Т. Данилишин, К. Данилишин, С. Данилишин, Д. Гащин, А. Гащин, Й. Гащин, Л. Бодиар, Й. Бодиар, Анна Кучман, Катерина Криш; по 50 ц.: В. Данилишин, Стефанія Данилишин, Михайлина Данилишин, І. Данилишин, Г. Василик, П. Підперигора, Г. Полюляк, С. Капш, М. Полюляк, І. Грошко.

Присутній.

АКРОН, ОГАЙО.

З ювилею на народні цілі.

В неділю, 28 листопаду ц. р., члени від. 295 У. Н. Союзу зробили малу несподіванку свому урядникові Олексі Цепкові з нагоди 20-літнього ювилею його безперервного уряду в згаданім відділі У. Н. С.

Програму уложили інші урядники без відома ювилята. Коли ювилят увійшов на салю і застав багато людей, а серед них і свою родину, яку перед хвилею лишив був вдома, то не знав, що на це говорити. Та в цю хвилю підійшла до нього найменша членкня молодечого відділу нашого молодечого департаменту і вручила ювилятові китицю квітів. Притім вона сказала: „Прийміть це від нас за вашу 20-літню працю".

М. Петруха обяснив ціль цього ювилею і вручив дарунок ювилятові від членів. Дальший провід цього вечора він передав гром. І. Гуринові, котрий у часі вечері і по ній уділяв слова членам. Серед бесідників забрав слово і сам ювилят. Зі сльозами в очах він подякував за таку гарну несподіванку і притім сказав, що він не заслугує на те все, а то тому, що він за ті довгі роки тільки виконував свій обовязок супроти свого братства, відділу У.Н.С. і супроти українського народу. На цей день наспіли для ювилята також привіти від молодечого відділу 180, від місцевої української кошичкової дружини, яка наділила ювилята почесним титулом „капітана" дружини на 1937 і 1938 рік.

В часі дальших привітів забрав голос також І. Гурин і попросив присутніх зложити жертву на Рідний Край. Збіркою занялися: М. Філяс, К. Цепко, В. Пулк і Е. Цепко. Збірка принесла $27.25, а ювилят доложив $2.75, отже круглу суму $30 вислано через Обєднання з призначенням $20 на визвольну боротьбу і $10 на Рідну Школу. Зложили: О. Цепко $2.75; по $1: М. Петруха, Н. Українець, І. Семенюк, Е. Пивончук, Т. Баран, Г. Малецький, М. Гурин, І. Гурин, М. Гурин, І. Цепко, К. Цепко, А. Цепко, М. Судомир, М. Філяс і В. Пулк; по 50 ц.: М. Пулк, Е. Венгер, Л. Міскало, Т. Дорош, С. Блажевський, М. Ольшевський, Е. Цепко, А. Цепко, Т. Мураль, О. Сивик, С. Матиїв, П. Хоронцак, О. Середа, М. Іванцьо, Т. Козюра, Г. Лесняк, П. Славич, Г. Сташків; по 25 ц.: А. Мінко, А. Мінко, С. Яворський, М. Іваницька, П. Кос, П. Кос, М. Семенюк, Х. Цепко, Н. Сорока, Д. Сорока, Т. Кудера, К. Куриляк, М. Петруха.

В. Пулк.

БРІСТОЛ, КОНН.

З весілля на народні потреби.

20 листопаду ц. р. відбулося весілля гром. І. Прухніцкого з Броніславою Ціхою. Гром. Прухніцький є щирий український патріот і щедрий жертводавець на ріжні українські цілі. Тому на його весілля прибуло багато місцевих і позамісцевих гостей. Простора галя була заповнена. Серед веселої забави О. Калмін представив громадянку К. Яросевич, що є чинною діячкою в У. Ч. Хресті, і вона, побажавши наперед усього добра молодятам, згадала про рідний край, про інвалідів, політичних вязнів, Рідну Школу та про щирих українських матерей, що вміли виховувати героїв свому народові. Потім попросила присутніх, щоби помогли чимнебудь нашим борцям у їх боротьбі з ворогами. Д. Савяк, як сваха й голова місцевого жіночого товариства Любов, занялася збіркою, покликавши собі до помочи кількох молодих. І і Б. Прухніцькі зложили $3; по $1: Т. Гарасим, Н. Салабай, П. Маланчук, М. М. Мошич, М. Савяк; по 50 ц.: Н. Н., О. Ярема, А. Губчак, В. Мучурад, А. Грамошак, М. Батюк, В. Сорочак, Т. Мацюлка, Ф. Пеленська, Т. Саламан, О. Каламін, А. Криницький, Т. Савяк, Н. Хоміцький; по 25 ц.: М. Каламін, А. Каламін, З. Каламін, І. Каламін, М. Суперата, М. Мучурад, Т. Шіх, І. Баран, Е. Кундибалів, Г. Криницький, М. Кінаш, П. Крістофіль, К. Яросевич; дрібними $3.10. Разом $21.35. Збірку вислано через Обєднання з призначенням: $11.35 на інвалідів і $10 на політичних вязнів.

Микита Савяк.

ШАМОКІН, ПА.

На українських інвалідів.

З нагоди Листопадового Свята відправлено в нашій місцевій церкві Преображення Господнього панахиду за полеглих вояків Української Армії й підчас панахиди зібрано $16.71 на українських інвалідів та переслано ті гроші через Обєднання.

Н. Габура, секр. парох.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На інвалідів.

Листопад це історичний місяць для українського народу. Минуло 19 літ, коли то наш нарід у Галичині пішов війною проти десять разів сильнішого ворога, поляка. Падали українські юнаки трупами. Сотки тисяч їх упало за рідну землю, за своїх братів і сестер. Боролись вони і за нас, українських емігрантів в Америці.

Ми справу програли. Нема що тому дивуватись, ні нарікати. За нашого ворога був цілий світ, а за нас ніхто, тільки ми самі. Наша земля знов опинилася в руках ворогів, але наша слава е в нас; вона записана в світовій історії. Ми дали наявний доказ, що бажаємо жити своїм власним життям і цього бажання ніколи не зречемось.

Кожний з нас повинен працювати для спільної ідеї так, як це йому позволяють його обставини. Ми звідси повинні помагати тим українським борцям, які стратили своє здоровля у визвольній боротьбі, а саме нашим українським інвалідам. Вони не можуть собі заробити на життя і до них польська влада відноситься крайньо ворожо. Вони простягають до нас руки і просять порятунку. Ми мусимо їм помогти.

Українське братство св. Андрея в Ню Йорку, від. 66 У. Н. Союзу, ступає тим шляхом і не забуває про наших інвалідів. З братської каси воно ухвалило переслати через Обєднання на ту ціль $10.

І. Бугера.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ПОВІДОМЛЯЄМО УРЯДНИКІВ І РЕПРЕЗЕНТАНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ, що

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРИСВЕТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ,

49 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Просимо всі ті орґанізації, що належать до Стейтової Орґанізації, і ці, що хочуть приступити, щоб на найближчих своїх зборах вибрали делеґатів і вислали на річні збори. 304

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ ОРҐАНІЗАЦІЮ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ:

Адв. В. КУЗЬМА, предсідник. Р. СЛОБОДЯН, рек. писар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

— Не можу взагалі вночі спати. Годинами цілими лежу з отвореними очима та перевертаюся з боку на бік.

— Коли так, то не дивота що не можеж заснути.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(48)

Вкінці Ідені вибився з сил і зупинився. Притім він поклав дівчину на мураву. По кількох хвилинах дівчина почала рухатись, а далі відзискала притомність. Зорієнтувавшися, що з нею сталося, вона зірвалася до сидячої позиції і заляканими очима вдивлялася в білого дикуна. Вона зрозуміла, що впала жертвою племени кавуру.

Та покількох хвилинах вона з розпукою почала говорити: „Ти, кавуру, пусти мене. Ти обіцяв мому батькові, що не будеш чіпати нікого з його родини". Ідені дивився на неї здивованими очима і не знав, про що мова. Та втім він думав, що вона плете щось з горячки. „Мій батько Гупінґо; він урятував тебе від смерти", говорила далі дівчина.

„Я ніколи не бачив твого батька", недбало відповів Ідені. Тарзан уважно слухав зза корчів цю розмову і він краще розумів її зміст ніж Ідені. Ця дівчина була донька чарівника Гупінга, котрий вночі врятував Тарзана за обіцянку, що він, Тарзан, не буде схоплювати дівчат з його родини. Гупінґо думав, що Тарзан це кавуру.

Тепер Тарзан застановився. Він почувся зобовязаним супроти Гупінга, навіть тоді, коли не він схопив його дівчину, тільки справжній кавуру. Він ніяк не хотів викликати в Ґупінга цього розчарування, що він, Тарзан, зломив своє слово. Це вистарчило для Тарзана, щоб він рішився врятувати дівчині життя. Тепер він думав, як виконати своє рішення.